

Sayın Bakanım,

Sayın Başkan,

Meclisimizin Değerli Üyeleri,

Meclisimizin Saygıdeğer Onur Üyeleri,

Değerli Misafirler ve

Kıymetli Medya Mensupları,

Ekim ayı meclis toplantımızda görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank, “Güçlü Bir Sanayi Ülkesi Olmak Yolunda Yeni Hamlelere Odaklanmak” konulu bu ayki meclis toplantımıza katılarak bizleri onurlandırdınız, zat-ı âlinize teşekkür ediyorum, hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Sayın Bakanım, bugün sizinle birlikte aramızda bulunan Bakan Yardımcılarımız Sayın Hasan Büyükdede ile Sayın Mehmet Fatih Kacır ve çalışma arkadaşlarınıza da “hoş geldiniz” diyorum.

Adeta kendi bakanlığımız olarak gördüğümüz Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın biz sanayiciler için özel bir önemi var. Bize yol gösteren, bizim en yakın çalışacağımız, sanayimizin geleceğini birlikte şekillendireceğimiz Bakanlığımız; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı...

İSO Meclisi olarak yeni çalışma dönemimizin bakan katılımı ilk toplantımızı yaparken, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin

kurulmasının ardından Meclis toplantımıza katılan ilk Bakanımız olmanızı anlamlı ve değerli bulduğumuzu burada özellikle ifade etmek istiyorum. Öte yandan sorunlarımıza vakıf, engin bilgi ve tecrübesiyle daima çözüm odaklı olmaya önem veren Meclis Başkan Yardımcımız Sayın Hasan Büyükdede'nin Bakan Yardımcınız olarak atanmasının da biz sanayiciler için çok anlamlı ve değerli olduğunu ifade etmek istiyorum.

İşte bu noktada, şunu da özellikle vurgulamak isterim ki, Türkiye'nin en köklü ve en güçlü odalarından biri olan İstanbul Sanayi Odası ile Bakanlığınız arasında bugüne kadar oluşturulmuş olan samimi diyalogun elbirliğiyle daha da pekiştirilmesi ve ileri boyutlara taşınarak daha verimli hale gelmesi hepimize güç ve destek verecektir.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Sayın Bakanımızla geçtiğimiz hafta da Başkanlığını yaptığım TOBB Sanayi Odaları Konsey toplantısı vesilesiyle Ankara'da bir aradaydık. Bu toplantımız, sanayimizin sorunlarını konuşmak adına çok verimli geçmiştir.

Önümüzdeki hafta Cumhuriyetimizin 95'inci yıl dönümünü kutlayacağız. Bu tarihi gün, bizi biz yapan ortak değerlerimiz etrafında her zamankinden daha güçlü bir şekilde kenetlenme günüdür. Hepinizin 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı şimdiden kutluyorum.

Bu vesileyle, önümüzdeki 10 Kasım'da vefatının 80. Yılı'nı anacağımız Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah arkadaşlarını ve bu toprakları bizlere vatan yapan

aziz şehitlerimizi saygı ve rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Şimdi, tanıklık ettiğimiz dünya ve ülkemiz gündemindeki bazı önemli gelişmelere kısaca değinmek istiyorum.

2018'in ilk yarısında güçlü kalmaya devam eden küresel ekonomik büyümenin yavaşlama sinyalleri vermeye başladığını görüyoruz. Geçtiğimiz yıl güçlü ve genele yayılan büyüme bu karakterini kaybederken, ülkeler arasındaki büyüme farklarının arttığı göze çarpıyor.

IMF tarafından açıklanan son verilere göre küresel ekonomik büyümenin 2018 ve 2019 yıllarında yüzde 3,7 olması öngörülüyor. Bu oran bir önceki tahminlere göre 0,2 puan aşağı yönlü revize edilmiş durumda. Gelişmiş ülkeler tarafında ABD'de de mali genişlemenin etkisiyle de büyüme potansiyelin üzerinde parlak bir görüntü çizerken, Euro Bölgesi, İngiltere ve Japonya'nın büyüme beklentileri de bir önceki tahminlerin altında.

Gelişmekte olan ülkeler tarafında ise emtia fiyatlarındaki artışların ihracatçı ülkeleri olumlu etkilemesi beklenirken, Arjantin, Brezilya, Türkiye ve İran'ın büyüme beklentilerinde aşağı yönlü revizyonlar var. Ayrıca, Çin ekonomisinde yavaşlamanın belirginleşmesi de dikkat çekiyor.

Diğer taraftan ABD ekonomisindeki büyüme ve enflasyon dinamikleri, kademeli faiz artışlarının sürmesini destekliyor. Buradaki temel tartışma konusu faizlerin nereye kadar yükseltilebileceği.

FED'in bilanço küçültme sürecini hızlandırmasının yanı sıra Avrupa Merkez Bankası'nın da sıkılaştırıcı duruşa yönelmesi gelişmekte olan ülkeler için finansal koşulların daha da zorlaşması anlamına geliyor.

Bu zorlu küresel koşullar altında ülkemizdeki gelişmelere bakacak olursak ekonomik büyümedeki ivme kaybının belirgin şekilde hızlandığını görüyoruz. Öyle ki, ekonomik aktivitenin öncü göstergesi olan İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Eylül'de 42,7 ile Mart 2009'dan beri en düşük seviyesine gerilerken, üst üste 6 aydır 50 eşik değerinin altında kalarak sektördeki zorlu faaliyet koşullarını açıkça ortaya koyuyor. Tüm öncü göstergeler, üçüncü çeyrekte yüksek enflasyonla birlikte 2009 krizinden bu yana en zayıf büyümenin yaşanacağına işaret ediyor.

İşte bu noktada hükümetimiz ekonomide çarkların yeniden dönebilmesini sağlayabilmek için alınan çeşitli önlemlerin yanı sıra ekonomik dengelenmeyi destekleyici önemli adımlar da atmış bulunuyor.

Bu adımlardan birincisi ekonomide üç yıllık yol haritası olma özelliğine sahip "Yeni Ekonomik Programı"nın açıklanması olmuştur. Nitelikli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için sabır ve kararlılığı, öncelikli olarak ise finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini öngören bu programın belirsizliği gidererek üretim çarklarımıza ivme kazandıracığına inanıyoruz.

İkinci önemli adım "Enflasyonla Topyekûn Mücadele Programı" olmuştur. Maliyet baskılarının ötesinde kimi örneklerde maalesef fırsatçılığın da rol oynadığı fiyat hareketlerini önlemek amacıyla hayata geçirilen programı gönülden destekliyor, enflasyonla

mücadelede başarıya giden yolda tüm paydaşların bir dayanışma sergilemesini önemli bulduğumuzu belirtmek istiyoruz.

Üçüncü önemli adım ise Yeni Ekonomi Programı hedefleri ile uyumlu şekilde hazırlanan 2019 yılı bütçesinin meclise sunulmasıdır. Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülen ve Aralık ayında Meclis Genel Kurulu'na sunulması beklenen 2019 bütçesinde mali disiplinin korunması ve hedeflere ulaşılmasına önem verdiğimizizi belirtmek istiyoruz.

Alınan önlemlerin ve atılan bu adımların etkisiyle geçtiğimiz aylardaki dalgalanmanın ardından son dönemlerde finansal piyasalarda bir dengelenme süreci dikkat çekiyor. Finansal piyasalarda bu süreç yaşanırken reel sektör ve sanayimizi ilgilendiren konular gündemdeki yerini korumaya devam ediyor. Kısacası: Evet, finansal dengelenme var, ama reel sektörün dengeleri oturmuş değil.

Enerji başta olmak üzere özellikle kamu kaynaklı girdi fiyatlarındaki artışlar sanayici üzerindeki maliyet baskısını artırırken, borç-alacak zincirinde kırılmalar yaşanıyor, konkordato yoluna başvuranlar artıyor, nakit akımları ve teminatlar konusunda yaşanan sorunlar ağırlaşıyor. Öte yandan üreticiler maliyet-fiyat dengesizlikleri yaşıyor, taze kredi bulma ve yeniden yapılandırma konusunda iş dünyası ve bankalar karşı karşıya gelmeye devam ediyor.

Faizler maalesef yüksek seyrini koruyor ve kredi büyümesi hızı negatif seyrediyor. Ticari kredi faizleri yüzde 35'leri, tüketici kredi faizleri ise yüzde 40'ları aşmış durumda. Kredi büyüme hızı ise özel bankalarda eksi yüzde 13 düzeyinde iken, kamu

bankalarında ise yüzde 3,7 ile pozitif ayrışıyor. Ama yine de bu oranlar 2009 küresel krizinden bu yana en düşük seviyeler olarak dikkat çekiyor. Ve aynı zamanda bankaların kredi verme isteksizliğini de açıkça ortaya koyuyor. Bu süreçte sanayimizin yanında daha duyarlı bir şekilde durmaya özen gösteren kamu bankalarımızın hakkını teslim etmek istiyorum.

Konu buraya gelmişken finansman sıkıntısını bir nebze rahatlatabilmek amacıyla birkaç önerimizi paylaşmak istiyorum. Öncelikle sanayimizin birikmiş KDV alacaklarının bir teminat aracı olarak kullanılması gerektiğini düşünüyoruz. Bütçeden herhangi bir nakit çıkışı gerektirmeyen bu öneri ile piyasada limit sıkıntısı çeken sanayici kendi alacağı olan KDV tutarını yeni teminat olarak kullanabilecek. Yine şirketlere özkaynaklarını güçlendirilmesi amacıyla sermaye sağlanması durumunda teşviksel destek sağlanması seçeneğinin de düşünülmesi gerektiğine inanıyoruz.

İçinden geçtiğimiz zorlu ekonomik koşullarda asgari ücret ve kıdem tazminatı konusunda ekonomimizin ve üretim hayatımızın dengeleri dikkate alınarak; tüm paydaşların ortak çıkarları gözetilerek optimum bir çözüme odaklanması gerektiği düşüncesindeyiz.

Öte yandan son dönemlerde AB ile olan ilişkilerimizdeki iyileşme eğilimi de bizlere yeni umutlar veriyor. Unutmamalıyız ki AB bizim ana ihracat pazarımız ve en önemli doğrudan yatırım ve finansman kaynağımızdır. Önümüzdeki dönemde bu iyileşmenin açtığı fırsat penceresinden yararlanarak yeni finansman kaynaklarına erişimin yanı sıra Gümrük Birliği'nin gözden geçirilmesi konusuna odaklanması gerektiğini düşünüyoruz. Bu

süreçte olduğu gibi sektöre yönelik düzenlemeler hayata geçilirken de tüm taraflarla istişare konusuna büyük önem verdiğimiz bir kez daha vurgularken, İstanbul Sanayi Odası olarak tüm bu gelişmelere katkı vermeye hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Türkiye için güçlü bir sanayi ülkesi olması hedeflenirken, ekonomimizde yeni bir başarı hikayesi planlanırken, sanayimizin geleceği tartışılırken; bu hedef, plan ve tartışmaların dünyadaki gelişmelerle uyumlu olması büyük bir önem arz ediyor.

21. Yüzyıl pek çok alanda olduğu gibi üretim ve sanayi anlayışında da büyük değişimleri beraberinde getiriyor. Bu yüzyılın üretim ve sanayi anlayışı eskisinden gerçekten çok farklı. Ucuz işgücü ve ucuz hammaddeye dayanan eski üretim tarzı, yerini artık temel unsuru bilim ve teknolojiye dayalı yüksek katma değer olan bir sanayiye bırakıyor.

Daha birkaç yıl önce hayal etmekte bile zorlandığımız teknolojik gelişmelere tanık oluyoruz. Şöyle bir iki örnek verecek olursam: “Büyük veri” olarak adlandırılan dijital bilgi birikimi artarken, yapay zekâya sahip akıllı makineler kendini geliştirmeyi öğreniyor.

Teknolojide yaşanan bu gelişmeler, tarihteki deneyimlerin de bize gösterdiği gibi, herkes için elbette olumlu sonuçlar doğurmayacak. Acı ama gerçek: Bazı ülkelerin kazanacağı, bazılarının ise kaybedeceği zorlu bir rekabet ortamı, bugünkü küresel dünyanın bir realitesidir.

Şunu açık bir şekilde ifade etmekte fayda görüyorum: Düşük katma değerli geleneksel bir üretim yapısını sürdürerek artık küresel rekabette yer almak mümkün değil.

Rekabet her geçen gün artarken, ne mutlu, sanayicilik yeni nesil bir anlayışla tüm dünyada yeniden değer kazanıyor. Diğer yandan, sürdürülebilir bir ekonomik büyümeye en istikrarlı ve en kaliteli katkıyı sanayinin yapabileceği anlayışı giderek daha fazla kabul görüyor.

Bizim de bu anlayış ve kabul doğrultusunda tüm dünyadaki değişime ayak uydurarak, başkalarının ürettiği teknolojiyi tüketen olmaktan hızla çıkıp, kendi yüksek milli teknolojimizi geliştirmemiz gerekiyor.

Büyük hedeflere sahip, genç nüfusu olan bir Türkiye için çok şikâyetçi olduğumuz orta gelir tuzağını ve düşük büyümeyi artık kabul edilemez görüyoruz. O halde, Türkiye güçlü sanayi ülkesi olma yolunda üretimde niteliği artırma zorunluluğuyla karşı karşıyadır.

Bilim ve teknoloji kaldıracını üretime taşıyarak, düşük büyümenin panzehirleri olarak önerilen; beşeri sermayenin eğitim yoluyla güçlendirilmesi, Ar-Ge, tüm üretim ve hizmet süreçlerinde teknoloji içeriğinin yükseltilmesi, en fazla odaklanmamız gereken konular olmalıdır. Böyle bir odaklanmanın nitelikli üretime kapı aralayacağını bilmem söylememize gerek var mı?

Şu konuda sanırım hepimiz mutabıkız: Yüksek katma değerli ürünlerin payının arttığı nitelikli ihracat, olmazsa olmazımızdır. İmalat sanayinin gayri safi milli hasıla içinde yüzde 18 civarında olan payını tekrar yüzde 25'ler seviyesine çıkarmak öncelikli

hedefimizdir. Öte yandan, yüksek teknolojili sanayi ürünlerinin ihracat içindeki payını, bugünkü bulunduğu yüzde 4 seviyesinden çok daha yükseğe çıkartmamız gerekmektedir.

İşte bu noktada; Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildikten sonra teknoloji ve yüksek katma değerli üretim hamlesiyle ekonomimizde yeni bir hikâye yazımının hedeflenmiş olmasını sanayiciler olarak sevinçle karşılıyoruz. Bu çerçevede siyasi otoritenin son yıllarda özellikle Ar-Ge'ye sağladığı Cumhuriyet tarihinin en yüksek teşvik ve desteklerini takdirle karşılıyoruz.

Diğer alanlarda da yapılacak yeni hamleler ve sonuç alıcı uygulamalarla sanayimizi hep birlikte çağın gerektirdiği düzey ve standartlara taşıyacağımıza yürekten inanıyoruz. Yarım asrı aşan bilgi ve tecrübesiyle İstanbul Sanayi Odası'nın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız için bu konuda en doğru adres ve paydaş olduğunu da burada ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım,

Konuşmamın bu bölümünde, üretimin önündeki engelleri kaldırmaya, Türkiye'yi hedeflerine taşıyacak yatırımların yolunu açmaya yönelik; sanayimizin bazı temel sorunlarına ve bunlara dair çözüm önerilerimize değineceğim:

Teknoloji ve yüksek katma değerli üretim, bu dönemin yeni hikayesinde odağa yerleşirken bilgi ve becerilerini üretime yansıtabilen nitelikli insan en temel faktör olarak karşımıza çıkıyor. Evet, çağımızda bu hedeflere ulaşmak ancak ve ancak nitelikli insana yatırım yapmakla mümkün. O halde, üniversite ve

meslek lisesi eğitimleri nitelikli insan, nitelikli işgücü ihtiyacına cevap verecek şekilde kesinlikle gözden geçirilmelidir.

İSO olarak bu anlayıştan hareketle; Sanayi-Üniversite işbirliği konusunda etkin, nitelikli, gerçekçi ve sonuca ulaşabilen işbirliklerinin oluşturulması hedefiyle İstanbul'un önemli üniversiteleri ile 'İSO-Sanayi Platformu'nu oluşturduk.

Üniversiteler konusunda daha önce yaptığımız bir öneriyi tekrarlamakta fayda görüyorum: Türkiye'de artık 'seçkin üniversiteler ligi' oluşturulmalı ve gelişmiş ülkelerdeki gibi araştırma ve eğitim üniversiteleri birbirinden ayrılmalıdır. Şu bir gerçek ki; Bunu yapan ülkeler dünyada daha rekabetçi konuma ulaşıyor.

Konu niteliğe gelmişken şunu açık yüreklilikle ifade etmek isterim ki, sanayi sektöründe İstanbul diğer illere göre açık farkla çok gelişmiş lider şehirdir. Ödenen vergilerin yaklaşık yüzde 40'ını sağlayan İstanbulumuz, sahip olduğu bu güçle, dünyanın 17. büyük ekonomisi olarak Türkiye'nin amiral gemisidir.

İstanbul sanaysiz olmaz. İstanbul'un geleceğine yönelik hazırlanacak stratejik planlar sadece şehrimiz için değil bütün Türkiye için önemlidir. Önümüzdeki dönemde planlanan teknoloji ve yüksek katma değerli üretim hamlesinde, İstanbul'un açık ara sahip olduğu başta bilgi ve entelektüel üstünlüğün yanısıra diğer büyük avantajları mutlaka dikkate alınmalıdır.

Bu üstünlükler eşliğinde İstanbul'un daha nitelikli bir sanayi yerleşimine ve gelişmiş bir altyapıya ihtiyacı olduğuna inanıyoruz.. OSB'ler sanayiye yerleşiklik kazandırmak noktasında

büyük bir önem taşıyor. OSB'lerin daha iyi bir noktaya gitmesi için bugüne kadar sergilenen çabayı takdirle karşılıyoruz.

Bütün bu tablo içinde, biri Avrupa diğeri Asya'da olmak üzere İstanbul'daki sanayinin niteliksel dönüşümüne imkân sağlayacak iki yeni OSB kurulması talebimizi, sayın bakanımızın huzurunda bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu OSB'lerin ihtisaslaşmaya uygun olarak kurulması teşvik edilmelidir.

Yeni nesil OSB'lerde teknoloji geliştirme ve mükemmeliyet merkezleri yer almalıdır. Ayrıca fikri İSO tarafından geliştirilen ve sürekli savunduğumuz sanayi arazilerinin uzun dönemli kiralanabileceği Sanayi Emlak Modeli buralarda hayata geçirilmelidir.

Sayın Bakanım,

“Ar-Ge ve teknolojik yeniliğin en somut çıktılarından birisinin sınai mülkiyet hakları olduğu” vurgunuza yürekten katılıyoruz. Bu konuda Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Kanunu'nun daha nitelikli bir patent sistemi oluşturulmasına, marka ve buluşların daha etkin korunması ve daha kolay bir şekilde ekonomiye kazandırılmasına büyük katkı yapacağını düşünüyoruz.

TÜBİTAK'ın yeni dönemde hedef odaklı yaklaşımı benimseyerek; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın odak sektörleri, sanayide dijital dönüşüm, yerlileştirme ve sanayide yüksek teknolojiye geçiş programları kapsamındaki proje çağrılarını önemsiyoruz.

Ayrıca ilk kez desteklenecek olan, yüksek teknolojiyi hedefleyen büyük Ar-Ge platformlarının da sanayinin rekabet gücü için önemli bir katkı sunacağı düşüncesindeyiz.

Geçmiş dönemde gündeme getirdiğimiz “Terzi İşi Teşvik Sistemi”nin finans bazlı bir mantığa dayanması yönündeki önerimizin takipçisi olmaya devam ediyoruz. Kamu teşviklerinin çok başlılıktan kurtarılarak yalın ve anlaşılır, projeye bağlı ve denetlenebilir olmasını arzu ettiğimizi burada bir kere daha yineliyorum.

İstanbul Sanayi Odası’nın tasarım çalışmalarının desteklenmesi yönündeki vizyonu doğrultusunda Bakanlığımızın başlattığı ve Odamızın da paydaş olarak yer aldığı “İstanbul Tasarım Vadisi Projesi”ni çok önemsiyoruz. Yeri bile belirlenmiş olan bu projenin ivedilikle sonuçlanmasını arzu ediyoruz.

Sayın Bakanım,

Pazara giren kalitesiz ve güvensiz ürünler nedeniyle sanayicimiz ciddi bir haksız rekabet ile karşı karşıya. Bu durumun ortadan kaldırılması için piyasaya ürün arz eden tüm aktörler, kalitesiz ve güvensiz ürünü piyasaya arz etmekten çekinmeli, ancak, bu durum ticareti ve üretimi zorlayacak şekilde olmamalıdır. Diğer bir ifade ile kamu kuruluşları eşgüdüm içinde etkin bir “piyasa denge psikolojisi” oluşturmalıdır.

Bu hedefe ulaşabilmek için piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinde denetim personelinin teknik yeterliliği arttırılmalı, ülkemizdeki laboratuvar alt yapısı yeterli hale getirilmelidir. Bu konuda bakanlığınıza sunulmak üzere bir rapor çalışması içerisinde olduğumuzu da belirtmek istiyorum.

Bugün dünyada tüm şiddeti ile sürmekte olan ticaret savaşlarının en önemli silahlarından birisi şüphesiz standartlardır. Ayrıca uluslararası pazarlarda giderek ağırlaşan rekabet şartları

dolayısıyla da standartlar her zamankinden daha da önemli hale gelmiştir. Bu nedenle ülkemizin, gelişmiş ülkelerce belirlenen standartları uyumlaştırmakla yetinmeyip, küresel standartların oluşmasında belirleyici lider bir role ulaşması ticaret savaşlarının kazanılması açısından olmazsa olmaz bir gereklilik haline gelmektedir.

Bunun için sanayi kuruluşlarının TSE bünyesindeki ayna komitelerinde yer alarak, standartların henüz hazırlanma aşamasında uluslararası teknik komitelerde ülkemizi etkin olarak temsil etmesi büyük önem taşımaktadır. Odamız bu konuda üyelerimizi bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Sayın Bakanım,

Bakanlığımız ile Odamız arasında geçmişten bugüne çözüme odaklı, işbirliğine açık samimi bir bağ bulunuyor. Geçmiş dönemlerdeki bakanlarımızla olduğu gibi sizin bakanlığınız döneminde de hep birlikte ileriye yönelik olarak, ülkemizin kalkınması ve sanayimizin gelişmesi adına sonuç odaklı çalışmalara imza atmak istiyoruz. Bu toplantımızın aramızdaki diyalogu sağlamlaştırarak arzu ettiğimiz işbirliğini daha da kuvvetlendireceğine tüm kalbimle inanıyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Sözlerimi burada noktalarken; Sayın Bakanımıza tekrar hoş geldiniz diyor, hepinizi, şahsım ve yönetim kurulumuz adına bir kere daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

